

ŞURA-YI ÜMMET, No: 161, 2 Mart 1325 – 22 Safer 1327 [15 Mart 1909],
Sahib-i imtiyaz: Doktor Bahattin [Şakir], Müdür: Mustafa Asım, İttihat ve
Terakki Matbaası, İstanbul.

Yol Hatırası

Tarihten ibret, ordu milletin terbiyet-gâhı olmalıdır.

Viyana 25 Şubat 324 [10 Mart 1909]

İstanbul'dan hareket edeli on beş saati geçmiş idi. Artık istasyonlarda dimdik Bulgar zâbitleri, temiz kaputları, ütülü elbiseleri, parlak fotinleri, daima metrûş çehreleriyle görünüyor, zâbitlerin nezâfet ve intizamına olan riayetleri o kadar nazar-ı dikkate çarpıyor ki insan, bâ-husus İstanbul'un intizamsızlıklarından nefret eden o adem-i intizam menbağını henüz yeni terk eden bir asker bizim halimize, geçmiş zamanlarımıza acıyor. Kendini tesliye için bu genç, şık zâbitler arasında bir intizamsızlık arıyor. Evet! Bilirim, yakından tanıdığım zâbitân kardeşlerimi pek güzel bilirim. Onlar da öyle yürek öyle kalp vardır ki cihanın hiçbir ordusunda bulunmaz. Fakat zâhire de biraz ehemmiyet verilse ne olur! Evet! Devr-i leim-i saikin tesiriyle hasıl olan yeis neticesinde ekser gençler bile canından bıkmıştı. Fakat şimdi artık istikbalimizden tamamen ümit-vâriz. Biz şanlı babaların hür evlâdları elbette istikbal harblerinde şanlı muzafferiyetlere nâil olacağız, elbette ve elbette muazzam milletimizin yüzünü ak edeceğiz. Binaenaleyh şimdi zâbitân artık daha başka bir türlü bir çalakî, bir hüsn-i intizam göstermeli; pek kolay olarak göstereceğimiz bu intizam sayesinde her zaman zevâhire bakarak hüküm veren Avrupalılar üzerine elbette büyük tesir yaparız.

Tren Sofya'ya varmış idi. Sofya'nın büyük bir bahçesinde "Prens Boris" bahçesinden bahs oluyordu. Bundan yirmi şu kadar sene evvel orası ne imiş biliyor musunuz? İslam mezarlığı! Evet yirmi beş sene evvel olan bir yer bugün Bulgar zâbitânının Bulgar kadınlarının nüzhetgâhıdır. Otuz şu kadar sene evvel Sofya'da nüfus-u umumiyenin altıda biri Bulgar, beşi Müslüman iken bugün bilakis altıda bir Müslüman kalmamıştır. Ber-hayat Müslümanlardan başka ölülerimizin kanları pahasına o yerleri zabt eden şanlı ecdâdımızın mezarları, kemikleri bile mahv ediliyor. İstanbul'un gürültücüleri, fesatçıları, tefrikacıları acaba azıcık olsun düşünmüyorlar mı ki bizim bütün bu felaketlerimizin esbâbı mefâside, tefrikacılık idi.

Asırlarca beynimizi yiyen istibdad hep İstanbul'un o ihtirasâtı, o menfaatperestâne entrikaları sayesinde devam etmedi mi? O istibdad neticesi değil midir ki kemal-i şan ve azametler Viyana kapılarına kadar temdid-i fütühât

eden ecdâd-ı azâmın evlâdları camilerini babalarının mezarlarını bırakarak kıymet-i cihan-değer vatanlarını elden çıkardılar. Fakat artık yeter, artık verecek yerimiz, çekilecek mahallimiz yoktur. Artık milletin gözü açıldı tefrikanın, istirahatın netâyic-i seyyiâtından olan fecâi-i istibdadiyeyi, giden memleketleri yıkılan mabedleri, ayaklar altında ezilen hân-ı pâk-ı ecdâdı görüyor. Artık ecdâd-ı muazzamımızın ervâhı arş-ı âlâ-i alîinden bize tefrikadan hazer. İttihad! İttihad diye hitap ediyor. Binaenaleyh mücerred menafi'-i şahsiyelerini temin için milletin iğfaline, idlâline çalışan muharrirler de, müverrihler emin olsunlar ki umum millet-i osmaniye'nin gittikçe daha metin daha kavî bir ittihadı doğru vaki olan harekâtı gayet şediddir. Aksine hareket etmek isteyenler o emvâc-ı ittihad altında ezilir, mahv olurlar.

Ordu, hamiyetli, vatan aşığı zâbitlerimiz işte bizim bütün ümitlerimiz onlardadır.

Belki daha bir zaman köy mekteplerine değil hatta liva mekâtibine muktedir muallim bulmakta güçlük çekeceğiz. Evet belki sırf vatanın selametini düşünür, millette hürriyete meşrutiyete muhabbet hissini tezyid çalışır muharrirleri güç bulacağız fakat orduda millete bu hususta muallimlik edecek zâbitân her halde mikdar-ı kifayededir. O muharrirler, kalemleriyle milleti iğfal ederken Avrupa'nın, Mısır'ın sefahat âlemlerinde vakit geçirirken millete hürriyâtını kazanmak için dağlarda, ormanlarda, köylerde şehirlerde vatanın selameti için şiddetle çalışan ve en nihayet Osmanlığa cesbân bir surette dil-râna bir savletle hürriyeti istihsal eden şanlı hamiyetli zâbitlerimiz elbette hürriyetten istifade ederek, kumandaları altına verilen o masum mehmetçiklere vatanın kudsiyetini hürriyetin, meşrutiyetin ehemmiyet-i azimesini, ittihadın lüzum-i hakikisini, fedakarlığın kıymet-i maddiye ve maneviyesini pek güzel öğretecekler ve işte böylece her sene hikmet-i vatani, sırr-ı insaniyeti öğrenmiş yüz bin köylü, kasabalı, köylerine, kasabalarına girecek, hamiyetli namuslu zâbitlerimizin bu gayret-i ahrârâneleri sayesinde hürriyetimiz meşrutiyetimiz ebedî, sermedî olacak. Hayatımız meşrutiyetimiz istikbalimiz her şey... Ey namuslu, ey muhterem zâbitler her şey sizin elinizdedir! Sizin bu ana kadar gösterdiğiniz fedakârlık, büyüklük elbette ki: Bundan sonra da müteza-yidâne tekrar edecektir. Binaenaleyh millet bilhassa ordular beynine tefrika sokmak isteyenlerin kazanacağı nedir bilir misiniz?

Tarihten, evlâd ve ahfâddan azim bir lanet!

Vicdanî

[Çevrimyazı: Çiğdem Önal Emiroğlu]